

گفت‌وگو با محمدحسین لطیفی کارگردان «غریب» «غریب» اقتباس کامل از «مسیح کر دستان» نیست!

یاسر سلوات
گفت و گو

اقتباس، به عنوان مولفه‌ای بنیادین جا بگاه و بز های در سینمای جهان دارد. در جشنواره‌های بر آوازه سینمای جهان و در راس همه آن‌ها، جایزه اسکار، بخش اقتباس، یکی از مهم‌ترین، جذاب‌ترین و فنی‌ترین بخش‌هاست. آکادمی اسکار هر سال به بهترین فیلمنامه اقتباسی از نوشتارهایی مانند رمان، داستان بلند و نمایشنامه، تندیس و بز های اهدا می‌کند. فیلمسازان برجسته‌ای چون فرانسویس فور دکاپولا، رابرت بولت، فرانسیس مار یون، مار یو بوزو و جوزف منگیو بیچ، که این آخری رکورددار در یافت جایزه اسکار بهترین فیلم اقتباسی است، در این حوزه آثار برجسته‌ای تولید کرده‌اند. در این رهگذر نام نویسندگان بزرگی مانند دیشیل هلمت، گراهام گرین، جورج برناردشو و ولادیمیر ناباکوف نیز در جشن عظیم اسکار، درخشیده است. با وجود این و با گذشت چهل و یک دوره از عمر جشنواره فیلم فجر، هنوز بخشی به عنوان سیمرغ اقتباسی در این جشنواره به منصفه ظهور نرسیده است. متعاقب همین غیاب، سینمای ایران با چالشی جدی در داستان پردازی مواجه شده است. امسال و با حضور فیلم «غریب» در جشنواره چهل و یکم، این امید برای علاقه‌مندان به سینما و البته ادبیات داستانی زنده شد که امسال فیلمی برگرفته از یک رمان در بخش سودای سیمرغ پنجه در پنجه رقبا خود خواهد انداخت. این امید آمانی که ما با محمدحسین لطیفی کارگردان «غریب» هم صحبت شدیم، اندکی کمرنگ شد لطیفی تاکید داشت برای نگارش فیلمنامه اثرش، البته به رمان «مسیح کر دستان» نوشته نصرت‌الله محمودزاده گریزهایی زده است اما این فیلم روایتگر جنگ ۲۲ روزه معروف کر دستان و مقاومت قهرمانانه شهید محمد پروجر دی و نیروهایش است که به اشتباه زندگینامه این شهید بزرگمرد به قلمداد می‌شود. مطالعه مصاحبه کوتاه صبا با محمدحسین لطیفی که البته قرار شد صحبت‌های تکنیکی به پس از اکران فیلم موکول شود، خلی از لطف نیست.

فیلم «غریب» بر اساس رمان «مسیح کر دستان» که به زندگینامه شهید محمد پروجر دی اختصاصی دارد، ساخته شده است. فکر می‌کنید آیا موفقیت این فیلم اقتباسی می‌تواند در جشنواره چهل و یکم باعث توجه بیشتر و بهتر به اقتباس در سینمای ایران شود؟
راستش باید درباره این صحبت شما توضیحاتی بدهم. این یک سوپر داشت از فیلم «غریب» است. بله این فیلم به زندگی شهید محمد پروجر دی می‌پردازد اما تنها برهه‌ای از زندگینامه ایشان را در خود جا داده است.

متوجه نمی‌شوم ادر شرح‌هایی که درباره فیلم منتشر شده به صراحت آمده این فیلم اقتباسی از «محمد؛ مسیح کر دستان» نوشته نصرت‌الله محمودزاده است. خود هم این کتاب را که انتشارات روایت فتح منتشر کرده خوانده‌ام!

ببینید من نگفتم از آن کتاب اقتباسی نداشتم. موضوع این است که برخی به اشتباه گمان می‌کنند فیلم زندگینامه شهید پروجر دی است اما اینطور نیست و ما در فیلم «غریب» به ماجرای جنگ ۲۲ روزه کر دستان (درگیری خونین نظامی بین عناصر مسلح تجزیه طلب و رزمندگان مدافع انقلاب اسلامی از ۴ اردیبهشت ۱۳۵۹ تا ۲۶ اردیبهشت ۱۳۵۹ برای آزادسازی شهر سنج) پرداخته‌ایم.

پس فیلم شخصیت محور نیست و صرفاً داستان موقعیت است؟

خیر! ببینید اتفاقاً فیلم «غریب» بسیار هم شخصیت محور است. یا بهتر بگویم این فیلم سرشار از لحظات شخصیت محور است. موضوع اینجاست که من برداشت آزادی از این کتاب داشتم و آنطور که به نظر می‌رسد فیلم «غریب» به زندگی شهید محمد پروجر دی نمی‌پردازد، بلکه هدفش به تصویر کشیدن همان اتفاقات سال ۱۳۵۹ در کر دستان است.

شما با نصرت‌الله محمودزاده، نویسنده کتاب هم‌کاری داشتید و اگر اشتباه نکنم در نسخه‌ای از «غریب» که به صورت مجموعه تلویزیونی در دست تولید داشتید، از او هم در نگارش فیلمنامه اش کمک گرفتید.

همینطور است، البته محمودزاده در واقع مشاور فیلمنامه نویسی سریال «غریب» بود. بله حق دارید اما به هر حال باید این موضوع را روشن و تصریح کرد که فیلم «غریب» درباره درگیری ۲۲ روزه در کر دستان است و نباید از آن تعبیر اشتباهی در اذهان عمومی شکل بگیرد.

بابک حمیدیان، بلز بگر نقش اول فیلم، پیش از این در نقشی مشابه هم خوش درخشیده بود. او با جان بخشیدن به شخصیت شهید اصغر و صالی در فیلم «ج» ساخته ابراهیم حاتمی کیا، سیمرغ بلورین جشنواره فجر را هم در یافت کرد. آیا این درخشش حمیدیان هم مزید بر علت شد تا از او در فیلم «غریب» استفاده کنید؟

راستش نمی‌توانم حالا درباره این موضوعات توضیح بدهم. فیلم امروز اکران می‌شود و پس از اکران آن می‌شود درباره مسائل فنی و حاشیه‌های فیلم هم صحبت کرد. به یقین حرف‌هایی برای گفتن خواهیم داشت و دوست دارم باخبرنگاران در نشست خبری پس از نمایش فیلم «غریب» صحبت کنم. اگر اجازه دهید، مابقی حرف‌ها بماند برای نشست خبری این فیلم.

البته خارج از مباحث فنی و حاشیه‌ای هم می‌توانیم صحبت کنیم و به قول شما بقیه صحبت‌ها را به نشست خبری موکول کنیم.

خوب موضوع این است که من دوست دارم فیلمی را که ساخته‌ام از نظرگاه مردم ببینم. این نظرگاه من است و فکر می‌کنم تفکر درستی هم باشد. به هر حال امیدوارم در پایان اکران فیلم صحبت‌های بیشتری با هم داشته باشیم.

